

УДК (327 : 94) (438+73) «19/20»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ПОЛЬЩІ ТА США НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ ст.

Наталія Буглай

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Україна, 54003, м. Миколаїв, пл. Адміралтейська, 1
e-mail: buglay@ukr.net

Аналіз історичного досвіду останніх десятиліть засвідчує неабияку зацікавленість Республіки Польща у співпраці зі Сполученими Штатами Америки. Офіційний Вашингтон, у свою чергу, демонструє прихильність у відповідь. Американський інтерес до Польщі, коріння якого, на нашу думку, слід шукати у подіях глобальних геополітичних трансформацій спричинених Першою світовою війною, з перемогою у республіці демократичної революції у 1989 р. отримав підстави бути реалізованим. 20 березня 1991 р. Польща та США підписали Декларацію про партнерство та співробітництво, обмін візитами на найвищому рівні став постійним, а взаємини між двома державами еволюціонували у напрямку поглиблення співробітництва, зростаючої взаємної підтримки й обопільного захисту національних інтересів.

Сьогодні у наявності є дослідження польсько-американських відносин у контексті вступу РП до НАТО та ЄС, побудови двосторонніх партнерських відносин, теоретичного та практичного досвіду підтримання європейської політики безпеки [2; 5; 9; 15; 16] та ін. Аналіз публікацій, в яких тією чи іншою мірою висвітлюються проблеми співпраці РП та США, свідчить, що дослідники та науковці, зосереджуючись на вивченні будь-якої з означених проблем, як правило, оминають увагою питання формування та реалізації зовнішньої політики Польщі, з урахуванням ключових пріоритетів європейської політики США. Досі не ставши предметом спеціального дослідження, проблема досить фрагментарно висвітлюється у багатьох публікаціях.

Метою розвідки є з'ясування ступеню впливу США на місце Польщі у міжнародній політиці в якості стабілізатора ситуації у

ЦСЄ, у форматі просування американських інтересів і помічника на міжнародній арені, спроможного нівелювати імперські амбіції Кремля. З огляду на диспропорцію наявних потенціалів така позиція, окрім того, що сприяла зміцненню міжнародної ваги й авторитету Польської держави, спричинила до надмірної її залежності від політики Білого дому. Зважаючи на очевидну актуальність, проблема потребує подальшого вивчення й осмислення у світлі сьогоденних викликів.

Взаємний інтерес, що виражається у всіх сферах міждержавної взаємодії, найбільш очевидним видається в аспекті участі Польщі та США у процесах євроатлантичної інтеграції. Упродовж понад двадцятирічного періоду у центрі польсько-американських взаємин перебувають проблеми безпеки: сприймаючи Сполучені Штати Америки гарантом власної безпеки та стабільності в Європі, успіхи співпраці з Організацією Північноатлантичного договору уряду Варшава осмислює у контексті взаємодії з Білим домом [4, с. 9]. Відтак, цілком виправданим, на наш погляд, є розгляд відносин по лінії Польща – США упродовж другої половини 1990-х рр. (починаючи з 1995 р., коли у політиці Вашингтону щодо РП (аналогічно іншим державам ЦСЄ, заявленим на членство в Альянсі) з'явилася формула «інтенсивного діалогу») у світлі підготовки держави до вступу в НАТО, а з набуттям нею у 1999 р. обов'язків союзного членства – у зв'язку з розбудовою відносин з Альянсом в якості повноправного його учасника.

Заангажованість офіційної Варшави у взаєминах із США та збереженні на Європейському континенті американського впливу зумовлюється кількома чинниками. Позиціонуючи себе головним сподвижником

США в Європі, Польща, зокрема, має на меті віддячити американцям за підтримку: починаючи з президента В. Вільсона, зусиллями якого США першими серед держав світового співтовариства 29 січня 1919 р. визнали незалежність Другої Речі Посполитої, і надалі офіційний Вашингтон неодноразово засвідчував Польщі свою прихильність [9, с. 160]. Але, якщо взяти до уваги той факт, що США чимало зробили також для чехів і словаків, ставлення яких до Америки є очевидно більш стриманим, приязнь поляків є ірраціональною, і посередництвом одних лише фактів – зауважено в інтерв'ю американського експерта Ф. Закарії «Газети Виборчій», – не може бути пояснена [15].

Згідно даних, станом на 1993 р. 62% поляків позитивно ставилися до США (для порівняння: прихильність Німеччині демонстрували 24%, Росії – 18% громадян). І хоча упродовж наступних років сприйняття поляками Сполучених Штатів Америки дещо погіршилося, їхня прихильність до заокеанського партнера, порівняно зі ставленням до Німеччини та Росії, все одно залишалася суттєво вищою [18]. У цьому контексті доцільно згадати також і про те, що Польща сприймає США гарантом власної безпеки у відносинах з Берліном і Москвою. Як зауважував з цього приводу редактор газети «Трибуна» К. Пилявський: «Польща знаходиться між німцями та Росією, й у нас є сумний досвід. Історично кілька разів Польща втрачала через це незалежність. І всі, і праві, і ліві, думали і думають, що Америка – головний гарант безпеки Польщі» [8, с. 5]. Не останню роль у тому, що поляки серед інших народів найбільше люблять американців, відіграє також польська діаспора у США, чисельність якої на сьогодні перевищує 10 млн. чоловік. І головне – важливість для урядової Варшави співробітництва із США зумовлюється підтримкою, яку вони надавали Польщі на шляху інтеграції до НАТО та розбудові взаємин з ЄС.

З приходом до влади президента А. Квасневського й упродовж наступних років розбудова привілейованих взаємин із США, поряд з інтеграцією до НАТО та ЄС, визначалася одним із ключових зовнішньополітичних пріоритетів Республіки Польща. Про підтримку Сполучених Штатів Амери-

ки в якості новообраного Президента Республіки Польща А. Квасневський вперше заявив 17 січня 1996 р. на засіданні Північноатлантичної ради у Брюсселі. Започатковані на зустрічі контакти з американським колегою Б. Клінтоном зазнали розвитку під час візиту А. Квасневського до США у липні 1996 р. Наразі зазначимо, що упродовж 1995-2005 рр. – т.зв. «епохи А. Квасневського» – відносини Польщі із США були позначені понад 170 взаємними візитами та зустрічами повноважних представників сторін.

У ході першого візиту до США президента А. Квасневського, що відбувся у липні 1996 р., серед питань, винесених на розгляд очільниками держав, головна увага була звернена на перспективи співробітництва по лінії Варшава – Вашингтон, з однієї сторони, та просування польських інтересів на шляху євроатлантичної інтеграції, з іншої. І якщо на рахунок першого з них А. Квасневський отримав гарантії довгострокової співпраці (на найближчі 10-15 років), позначені сподіваннями офіційного Вашингтона щодо перетворення РП у надійного партнера США на Європейському континенті, то обговорення перспектив вступу до НАТО увінчалася заявою Б. Клінтона про запровадження по відношенню до Польщі режиму максимального сприяння.

Зауважимо, що компоненти американської політики щодо Польщі (й інших держав ЦСЄ), головними серед яких були залучення держави до трансатлантичного співтовариства (шляхом інтеграції до НАТО та ЄС), вирішення військово-політичних завдань (посередництвом участі у військових операціях) і «просування демократії» (насамперед, на простір СНД), сформувались і були розвинуті у 1990-х рр. [5]. Користуючись сильними проамериканськими настроями, характерними польському суспільству, посередництвом підтримки РП на шляху до Альянсу офіційний Вашингтон мав на меті зміцнити присутність США в Європі. Окрім того, виважена політична позиція Польщі, відповідний економічний і військовий потенціал перетворювали її на своєрідну вісь, навколо якої США прагнули об'єднати всю Центральну, а можливо і Східну Європу, вивівши її, водночас, з російської сфери впливу. У цьому зв'язку, з геополітичної точки зору, у цій

частині світу, як ще у 1990 р. констатував З. Бжезинський, Польща виявилася «найважливішою для Америки країною» [1, с. 630]. Вступ РП до НАТО, окрім того, сприймався заporукою суттєвого посилення у ній американського чинника [6, с. 38].

Рухаючись шляхом реалізації запланованого, у ході передвиборчої промови, проголошеної 22 жовтня 1996 р. у Детройті, Б. Клінтон – у той час кандидат на посаду Президента США – спрогнозував прийняття до Альянсу нових членів у 1999 р. Зауважимо, що питання розширення на Схід кордонів НАТО, яке вже у 1994 р. перебувало на порядку денному американського Конгресу, упродовж тривалого часу залишалось предметом гострого протистояння між прихильниками (республіканцями) та противниками (демократами) поповнення союзу новими членами [12, с. 8]. Спротив розширенню на Схід кордонів Альянсу, провідниками якого, окрім конгресменів, виступили деякі інші американські політики та дипломати, зумовлювався кількома чинниками, найбільш вартісними серед яких, на наш погляд, були категорична позиція щодо цього Росії та значні фінансові витрати, відшкодування більшої частини яких, згідно прогнозів, мало бути перекладене на США [5]. За таких умов розширення на Схід кордонів Альянсу виявилось можливим лише завдяки парламентським виборам наприкінці 1994 р., за результатами яких більшість місць у Конгресі посіли республіканці, та президентським виборам 1996 р., що вдруге принесли перемогу Б. Клінтону.

Протягом наступного часу, що передувало приєднанню Польської держави до НАТО, взаємини між двома державами розвивалися, головним чином, у контексті переговорного процесу між повноважними представниками офіційної Варшави та керівництвом Альянсу, що супроводжувався напруженою внутрішньою роботою по досягненню державою стандартів союзу. Успіхи останньої, у свою чергу, визначали рамки та пріоритети американської політики щодо РП. Показово, що США, вкрай зацікавлені у вступі Польської держави до НАТО, з огляду на високу вартість підготовчих процедур, взяли на себе безповоротне відшкодування значної її частини (у 1997 р. – 12,587 млн. дол., у 1998 р. –

15,7 млн. дол.) [3]. Ще близько 1,6 млн. дол. передбачалося витратити на перепідготовку польських військовослужбовців в армійських центрах на території США [6]. Протокол про вступ Польщі до НАТО, положенням якого, зокрема, прописувалося, що безпека північноатлантичного регіону у зв'язку з цим буде суттєво посилена, 30 квітня 1998 р. був схвалений американськими сенаторами, а 21 травня 1998 р. – підписаний главою держави Б. Клінтоном.

Зі вступом Польщі до НАТО, здобувши надійну підтримку американській присутності на Європейському континенті, а разом з тим, отримавши додатковий ринок збуту для військової техніки американського виробництва, на порядку денному офіційного Вашингтону, в успішному вирішенні якого вкрай зацікавлені були також польські дипломати, з'явилося питання наступного розширення кордонів Альянсу. Вкрай зацікавлена в успіхах розширення НАТО, урядова Варшава в особі президента А. Квасневського всіляко лобювала євроінтеграційні наміри країн із регіону ЦСЄ, України у тому числі (всупереч російським інтересам). Прикметно, що візит до Польщі Президента США Дж. Буша 15-16 червня 2001 р., на відміну від інших, аналогічних візитів до держав-членів спільноти, справив на нього відверто позитивне враження: у той час, як у столицях країн ЄС його зустрічали демонстрації протесту, у Варшаві на нього чекали натовпи поляків з гаслами підтримки [7].

Упродовж першої половини 2004 р. головна увага Білого дому, природно, була звернута на подолання внутрішніх проблем економічного розвитку, тоді як Республіка Польща дедалі більше заангажовувалася у процеси, що у той час характеризували функціонування спільноти, у тому числі в аспекті посилення власної у ній позиції. На рахунок останнього зауважимо: зі вступом до ЄС Польща обрала для себе стратегію «каталізатора», покликану шляхом активного втручання у процеси функціонування спільноти надавати їм нової динаміки, а то й змінювати напрям їхнього розвитку. Характерною рисою стратегії урядової Варшави стала політика багаторівневої дипломатії по відношенню до ЄС і його членів, а також інших дер-

жав регіону та світу, ключовою метою реалізації якої є зміцнення геополітичної ваги Польської держави, недопущення перетворення її у політичну провінцію у центрі Європи [10, с. 13; 2, с. 66].

Активізація співпраці, що наприкінці 2004 р. намітилася у взаєминах двох держав, значною мірою була спричинена революційними подіями в Україні. Зацікавлені в оздоровленні суспільно-політичного життя та розбудові ринкової економіки у нашій державі, її переорієнтації на сповідування західних цінностей, Польща і США (на рівні політичних еліт і широкого загалу) без зайвих зволікань виступили на захист демократично орієнтованих політичних сил і суспільної більшості в їхній боротьбі проти фальсифікацій результатів президентських виборів. Позиція Сполучених Штатів Америки у зв'язку з подіями в Україні зумовлювалася, перш за все, глобальним протистоянням із РФ, у світлі якого виведення Києва зі сфери впливу Кремля безпосереднім своїм наслідком покликане було мати радикальне обмеження геостратегічних можливостей останнього, а водночас, розширення сфери американської домінації. Відтак, на відміну від Західної Європи, реакція якої на події в Україні виявилася доволі обережною, США, – підкреслював экс-глава МЗС РП Б. Геремек, – зайняли щодо них чітку позицію [13].

Не бракувало однозначності також і Польщі, яка, за словами А. Квасневського, «незалежно від ціни, що її доведеться заплатити і, напевне, не в одній столиці, розпочату справу доведе до кінця» [14]. Рішучість, з якою польський президент в якості міжнародного посередника долучився до роботи «круглого столу» між представниками колишньої української влади й опозиції, стала серйозним внеском у мирне вирішення проблеми. За неї, а також за підтримку демократичних сил в Україні загалом, Дж. Буш подякував польській владі під час грудневого 2004 р. візиту до Канади [11, с. 9].

Варто зазначити, що по вступі до Європейського Союзу, вважаючи партнерство із США запорукою посилення свого впливу на європейські держави, Республіка Польща при формуванні зовнішньої політики значно враховувала позицію Білого дому. Проамериканська орієнтація офіційної Варшави при

цьому повною мірою узгоджувалася з прагненням Білого дому у реалізації європейського напрямку зовнішньої політики послугуватися підтримкою проамериканського лобі, в якому Польщі відводилася ключова роль. Відтак, з огляду на колосальну підтримку американської дипломатії, політика урядової Варшави виглядала все більш амбітно. Найбільш наочно польські амбіції, – переконана О. Хотькова, – проявилися в «експортуванні демократії» на українському, білоруському та закавказькому напрямках [10]. Реалізація Польщею політики сприяння процесам демократизації у державах пострадянського простору, окрім заангажованості у революційних подіях в Україні, упродовж 2003-2005 рр. знайшла відображення у присутності польського чинника у врегулюванні т.зв. «кольорових революцій» у Грузії («трояндова революція») та Киргизії («тютьпанова революція»), підтримці опозиційних до режиму О. Лукашенка сил у Білорусі.

«Високий тон» у білатеральних польсько-американських взаєминах на початку 2005 р. зазнав продовження у численних обмінах візитами. Так, 27 січня для участі в урочистостях з нагоди 60-ї річниці визволення радянськими військами нацистського концтабору Аушвіц-Біркенау у складі американської делегації з візитом до Варшави прибув Віце-президент США Р. Чейні. На початку лютого з першим закордонним візитом до Польщі приїздила нова держсекретар Сполучених Штатів Америки К. Райс – у Варшаві вона зустрічалася з прем'єром М. Белькою та міністром МЗС А. Ротфельдом. За кілька днів по тому – 8 лютого 2005 р. – задля переговорів з нещодавно обраним на наступний термін Президентом США Дж. Бушем з візитом до Вашингтона відбув глава РП А. Квасневський. Обґрунтовуючи важливість для Сполучених Штатів Америки співпраці з Польщі та високо оцінюючи її внесок у підтримання демократії в Іраку, мирне врегулювання революційних подій у Грузії й Україні, американські керманічі наголошували на доцільності розпочати у взаєминах двох держав нову сторінку. У зв'язку із запланованими на жовтень 2005 р. президентськими виборами у Польщі, відкриття «нової сторінки» співпало з приходом до влади президента

Л. Качинського.

Як свідчить генеза польсько-американських взаємин, протягом аналізованого періоду вони були очевидно асиметричними. І, що показово, попри те, що зі вступом до НАТО, а пізніше до ЄС, Республіка Польща отримала шанс вийти з-під домінації офіційного Вашингтона, польські еліти, однак, у питаннях зовнішньої політики, навпаки, взяли курс на поглиблення взаємодії [17]. Принагідно зауважимо, що стратегічне партнерство із США, на яке так розраховували у Варшаві, формального започаткування зазнало лише у вересні 2004 р., до того ж на «вкрай низькому рівні» (заступника держсекретаря Р. Армідеджа та заступника міністра МЗС РП А. Ротфельда) [19, с. 12], й упродовж наступних кількох років відносини сторін суттєво не змінилися. Безсумнівно, розуміння Вашингтоном цінності та важливості Польщі як союзника, апоріє не викликає заперечень. Проте, якщо у 1990-х рр. вона (подібно іншим державам ЦСЄ), на думку Білого дому, гостро потребувала американської допомоги (і США, відповідно, її надавали), то з набуттям членства у НАТО й ЄС, ця необхідність суттєво зменшилася. Відтак, на фоні боротьби з тероризмом, військових операцій в Афганістані й Іраку, політичного суперництва з Москвою та протидії зростаючому впливу Китаю, що опинилися у центрі уваги Білого дому, заангажованість останнього у подіях у Польщі відійшла в їхню тінь [16, с. 94].

Тож, взаємини із США, безперечно, впливають на місце та роль Польщі у міжнародній політиці. Співпраця з Вашингтоном, що сприймає її, перш за все, в якості стабілізатора ситуації у Центрально-Східній Європі, «провайдера» американських інтересів і помічника на міжнародній арені, спроможного нівелювати імперські амбіції Кремля, окрім того, що сприяла зміцненню міжнародної ваги й авторитету Польської держави, спричинила до надмірної її залежності від політики Білого дому. З огляду, насамперед, на величезну диспропорцію наявного потенціалу, а також відмінні геополітичні інтереси, упродовж аналізованого періоду РП не змогла стати по-справжньому стратегічним партнером США, а тому, подібно новим членам НАТО, була змушена задовольнятися стату-

сом коаліційного союзника та лідера посткомуністичних держав-членів НАТО та ЄС, а разом з тим, реалізовувати амбітне надзавдання щодо подолання конфронтації між США та європейськими державами Альянсу. Відтак, взаємини Польщі із США наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст., зумовлювалися нічим іншим, як елементарними вигодами, які РП отримувала від цієї співпраці, просуваючи, таким чином, національні інтереси.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Брониславский Е. Польский диалог. События в Польше глазами польских, советских, американских, английских, западногерманских и французских журналистов / Ежи Брониславский, Георгий Вачнадзе. – Тбилиси: Ганатлеба, 1990. – 640 с.
2. Бухарин Н. Вступление Польши в Европейский Союз и Россия / Николай Бухарин // Новая и новейшая история. – 2008. – № 4. – С. 60-73.
3. Вступ Польщі до Європейського Союзу, НАТО та його наслідки [Електронний ресурс] // Борисфен Інтел: незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. – Режим доступу: <http://bintel.com.ua/uk/article/vstuplenie-polshi-v-evropejskij-sojuz-nato-i-ego-posledstvija/>
4. Глава польського МИД отримався в США договариваться о роли Польши в восстановлении Ирака [Електронний ресурс] // РОСБАЛТ: информационное агентство. – Режим доступу: <http://m.rosbalt.ru/main/2003/05/07/97107.html>
5. Кобринская И.Я. Политика США в Центральной и Восточной Европе / И.Я. Кобринская // США – Канада: экономика, политика, культура. – 2000. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iskran.ru/russ/mag/february/kobrinskaya.html>
6. Майорова О.Н. Роль и место Польши в современной Европе (дискуссии в польском обществе) / О.Н. Майорова // Славяноведение. – 1999. – № 3. – С. 30-43.
7. Павлив В. Польша и США – особое партнерство? / Владимир Павлив // Зеркало недели. – 2002. – 26 июля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.zn.ua/POLITICS/polsha_i_ssha_osoboe_partnerstvo.html
8. Расширение Европейского Союза: взгляд из Москвы, Берлина и Варшавы. – М.: Огни ТД, 2006. – 78 с.
9. Тимків Я. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі: навч. посіб. / Ярополк Тимків. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 224 с.
10. Хотькова Е.С. Эволюция отношений США со странами Центральной и Восточной Европы / Елена Сергеевна Хотькова // Проблемы национальной стратегии. – 2009. – № 1. – С. 9-24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://riss.ru/images/pdf/journal/2009/1/Hotkova_1_2009.pdf
11. Bil I. Działalność międzynarodowa Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w latach 1996-2005 / Ireneusz Bil. – 32 s. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fae.pl/raport-nt-dzialalnosci-miedzynarodowej-prezydenta-rp-aleksandra-kwasniewskiego-w-latach-1996-2005.pdf>
12. Kalabiński J. Do NATO wstap: raport / Jazek Kalabiński, Marek Ostrowski // Polityka. – 1998. – № 19. – S. 3-6, 8.
13. Kalukin R. Miejsce Ukrainy jest w Europie / R. Kalukin // Gazeta Wyborcza. – 2004. – 25 listopada.
14. Krajobraz po sasiedzkiej rewolucji. Nowa Ukraina:

miedzy Unia a Rosja: z prezydentem Aleksandrem Kwasniewskim rozmawia Krzysztof Burnetko // Tygodnik Powszechny. – 16 stycznia.

15. Ostrowski M. Mecz z resztą świata. Rozmowa z Fareedem Zakarią, amerykańskim znawcą polityki międzynarodowej, autorem «Końca hegemonii Ameryki» / Marek Ostrowski // Gazeta Wyborcza. – 2009. – 19 maja [Elektronnyy resurs]. – Режим доступу: <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/291435,1,fareed-zakaria---ameryka-i-reszta.read>

16. Pacuła P. Polska – USA: co może nam dać Partnerstwo z Waszyngtonem? / Przemysław Pacuła // Bezpieczeństwo narodowe. – 2008. – № 7-8. – S. 83-95.

17. Polityka Polski wobec Stanów Zjednoczonych // Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. Biuro Badań i Analiz [Elektronnyy resurs]. – Режим доступу: https://www.pism.pl/files/?id_plik=3012

18. Polska i USA – partnerstwo czy klientelizm? Stosunki polsko-amerykańskie od 1989 r. // Wszelchnica.org.pl. Repository [Elektronnyy resurs]. – Режим доступу: http://www.wszelchnica.org.pl/repository/0109/polska_USA.pdf

19. Zięba R. Implikacje stosunków polsko-amerykańskich dla polityki zagranicznej Polski / Ryszard Zięba // Przegląd Politologiczny. – 2015. – № 2. – S. 7-20. [Elektronnyy resurs]. – Режим доступу: <http://przeglad.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2015/07/pp2015-2-007.pdf>

Буглай Наталя *Проблемні питання співробітництва Польщі та США наприкінці XX – на початку XXI ст.*

Взаємини із США, безперечно, впливають на місце та роль Польщі у міжнародній політиці. Розглядається зовнішня політика Польщі у контексті її відносин із США. Зміцнення міжнародної ваги й авторитету Республіки Польща зазначеного періоду, водночас, спричинило до надмірної залежності її від політики Білого дому. Аналізуються чинники проамериканської орієнтації офіційної Варшави й асиметричність польсько-американських взаємин аналізованого періоду.

Ключові слова: Польща, США, зовнішня політика, пріоритети, НАТО, ЄС

Буглай Наталья *Проблемные вопросы сотрудничества Польши и США в конце XX – в начале XXI ст.*

Взаимоотношения с США, бесспорно, влияют на место и роль Польши в международной политике. Рассматривается внешняя политика Польши в контексте ее отношений с США. Укрепление международного веса и авторитета Республики Польша отмеченного периода, в то же время, повлекло к излишней зависимости ее от политики Белого дома. Анализируются факторы проамериканской ориентации официальной Варшавы и асимметричность польско-американских взаимоотношений анализируемого периода.

Ключевые слова: Польша, США, внешняя политика, приоритеты, НАТО, ЕС

Buglay Natalia *The problem questions of partnership of Poland and USA at the end of XX – early of XXI century*

The analysis of historical experience of the last decades certifies the outstanding personal interest of Republic Poland in a relationship with the United States of America. Official Washington, in same queue, demonstrates a favor in reply. Mutual interest which is expressed in all spheres of intergovernmental cooperation, seems most obvious in the aspect of participation of Poland and USA in the processes of Euro-Atlantic integration.

Mutual relations from the USA, indisputably, influence into place and role of Poland in an international policy. Partnership with Washington which perceives it, foremost, as stabilization of situation in Central East of Europe, «provider» of American interests and helper on the international arena, able to level imperial ambitions Kremlin, except for that instrumental in strengthening of international weight and authority of the Polish State, entailed to its surplus dependence on the policy of the White House.

From a review, above all things, on enormous disproportion of military and economic potential, and also excellent geopolitical interests, during the analyzable period of RP not able to become the strategic partner of the USA truly, and that is why, like the new members of NATO, was forced to be satisfied with status of coalition ally and leader of post-komunist's States-members of NATO and EU, and at the same time, to realize an ambitions supertask in relation to overcoming of confrontation between USA and European States of Alliance. Consequently, mutual relations of Poland – USA at the end of XX – early of XXI century, predetermined nothing other, as by elementary benefits, what RP got from this partnership, moving forward, thus, national interests.

Keywords: Poland, USA, foreign policy, priorities, NATO, EU

Рецензенти:

Димчик Рафал, доктор історії, ад'юнкт

Тригуб О.П., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 21.03.2016 р.